

UDSKRIFT
AF
ØSTRE LANDSRETS DOMBOG

D O M

Afsagt den 8. marts 2006 af Østre Landsrets 12. afdeling
(landsdommerne Lodberg, Ole Dybdahl og Tuk Bagger (kst.)).

12. afd. nr. B-2607-05:

HK/Danmark som mandatar for

[REDACTED]

(advokat Tina Sejr Gad)

mod

Forsvarets Personeltjeneste

(Kammeradvokaten v/advokat Lise Høy Falsner)

Biintervenient: Personalestyrelsen

(Kammeradvokaten v/advokat Lise Høy Falsner)

Denne sag vedrører spørgsmålet, om en overenskomstansat med en tjenestemandslignende pensionsordning ved sin fratræden er berettiget til godtgørelse efter funktionærlovens § 2 a af det pensionsdækningsbidrag på 15%, som hans arbejdsgiver overfører til finanslovens § 36.

Påstande

Under sagen har sagsøgeren, HK/Danmark som mandatar for [REDACTED]

[REDACTED] nedlagt påstand om, at sagsøgte, Forsvarets Personel-

tjeneste, tilpligtes at betale sagsøgeren 12.313,64 kr. med tillæg af sædvanlig procesrente fra den 31. august 2003.

Sagsøgte, Forsvarets Personeltjeneste, har påstået frifindelse.

Biintervenienten, Personalestyrelsen, er indtrådt til støtte for sagsøgtes påstand om frifindelse.

Sagsfremstilling

██████████ blev i 1970 ansat som kontorfunktionær ██████████
██████████. Pr. 1. april 1999 blev han ansat som afdelingsleder 1.

Af ansættelsesbrev af 28. juni 2002, der er udfærdiget med virkning fra ansættelsen som afdelingsleder i 1999, fremgår, at ansættelsen skete

"...

I henhold til fællesoverenskomsten/overenskomsten mellem Finansministeriet/ og Statsansattes Kartel samt organisationsaftalen mellem Finansministeriet/ og HK/STAT om kontorfunktionærer.

"...

7. Pensionsbidrag

"...

Ansættelsesmyndighedens andel i pct. af lønnen 15 %

"...

10. Opsigelse

"...

Bemærk:

"...

De er under ansættelse i Forsvarskommandoen omfattet af Lov om forsvarets personel, ..."

██████████ er således ikke omfattet af en overenskomst eller aftale, som berettiger ham til pension, hvortil staten har ydet tilskud som bidrag til pensionskasse, forsikring, opsparing eller lignende, men af lov om pensionering af civil

personel m.v. i forsvaret (civilarbejderloven), jf. kapitel 2-8 i lov om tjenestemandspension.

I forbindelse med nedlæggelsen af [REDACTED] blev [REDACTED] afskediget pr. 31. august 2003. I medfør af funktionærlovens § 2 a fik han udbetalt 82.090,98 kr. svarende til 3 måneders løn.

[REDACTED] krav på betaling af 12.313,64 kr. er opgjort som 15% af 82.090,98 kr.

Af en mail af 7. juli 2004 sendt fra Personalestyrelsen til HK i forbindelse med den foreliggende sag fremgår bl.a., at det pensionsdækningsbidrag, som forsvaret overfører til finanslovens § 36, er fastsat i bevillingsmæssige regler og ikke vedrører civilarbejderens løn.

Det fremgår af Finansministeriets meddelelse om Lønpolitik '98, at pensionsordningen for tjenestemænd har følgende karakteristika:

"...

- **Lovbaseret.** Reglerne er fastlagt i tjenestemandspensionsloven. Eventuelle ændringer i lovgivningen forhandles med tjenestemændenes centralorganisationer, men der er ikke aftaleret med hensyn til de forhold, der er bestemt ved loven.
- **Ydelsesdefineret.** Størrelsen af pensionen og de øvrige ydelser er fastlagt i lovgivningen. Egen- og ægtefællepensionen er defineret ud fra tjenstemændens pensionsalder og løn på fratrædelsestidspunktet.
- **Budgetfinansieret.** Pensionsudgiften afholdes løbende af statskassen. Der indbetales ikke pensionsbidrag, og der sker ingen fondning af udgiften, dvs. at statens pensionsforpligtelse ikke afdækkes af reserver.

..."

Det fremgår af samme Lønpolitik '98, at pensionsordningen for overenskomstansatte typisk har følgende karakteristika:

"...

- **Aftalebaseret.** De kollektive overenskomster fastlægger bl.a. størrelsen af pensionsbidraget, og hvilken pensionsordning bidragene skal indbetales til. Pensionsordningens ydelsesmønster fastlægges af overenskomstparterne.
- **Bidragsdefineret.** Pensionens størrelse afhænger af de indbetalte bidrag og forrentningen heraf samt af præmien for at dække de forsikringsmæssige risici for invaliditet og død. Risikopræmien beregnes på kollektivt grundlag.
- **Bidragsfinansieret.** Pensionsforpligtelsen og administrationen påhviler de private pensionsinstitutter (pensions- og livsforsikringsaktieselskaber eller tværgående pensionskasser i foreningsform), hvortil de overenskomstansattes pensionsbidrag løbende indbetales.

..."

Forklaringer

 har forklaret, at han oprindeligt er kontoruddannet, men at han løbende er blevet efteruddannet i Forsvaret. Han begyndte som assistent på regnskabskontor ved ansættelsen i Forsvaret i 1970, men efterhånden som forsvaret decentraliserede sin økonomi, blev hans hovedopgave regnskaber og økonomistyring. Han havde ingen kontrakt, og derfor bad han om og fik en kontrakt i 2002. Kontrakten indebar ikke ændringer i hans ansættelsesforhold på det tidspunkt. Kontraktens vilkår var som forventet. Han tænkte ikke noget særligt omkring kontraktens oplysning om, at der blev indbetalt 15 % i pensionsbidrag. Det var sådan, det var. At de 15 % blev bogført fremgik også af de økonomirapporter, der blev udarbejdet løbende, og som han som en del af sit arbejde udskrev hver måned. De begyndte at medtage de 15 % efter en omlægning af regnskabsprincipperne, som var indført i 1980'erne. Man begyndte først rigtig at interessere sig for de 15 % i Forsvaret i 1999, fordi man fra det tidspunkt fik et system, der gjorde det muligt at følge op på disse ting. Han var eneste ansatte af sin slags i hans egen enhed, og derfor kunne han nøje følge sine pensionsindbetalinger, men der blev også bogført 15 % for de øvrige ansatte. Det var en tilsvarende ord-

ning for tjenestemændene. For ansatte efter 1999 sker pensionsindbetalingen til selskaber. Pensionen bliver først udbetalt fra hans 60. år. Han havde ikke ved sin fratræden en pensionsalder på 37 år, men når han går på pension som 60-årig, har han. Den pensionsgivende løn svarede indtil sidste år til den udbetalte løn, men ved sidste overenskomstperiode blev der tillagt en ekstra procentsats. Han har aldrig været i tvivl om sin pensionsretlige stilling. Han har ikke fået nyt job efter sin fratræden.

Parternes anbringender

HK/Danmark har som mandatar for [redacted] i alt væsentligt procederet i overensstemmelse med påstandsdokument af 23. januar 2006, der er sålydende:

"...

Til støtte for den nedlagte påstand gøres det gældende,

- at sagsøger ikke var ansat på tjenestemandslignende vilkår, men derimod overenskomstansat og direkte omfattet af funktionærlovens regler, ...
- at sagsøgers pensionsaftale (civilarbejderloven) er den samme som gælder for tjenestemandslignende ansatte,
- at sagsøger følgelig ikke er omfattet undtagelsesbestemmelsen i funktionærlovens § 1, stk. 3,
- at sagsøger ved fratræden efter sagsøgtets opsigelse følgelig er berettiget til fratrædelsesgodtgørelse i medfør af funktionærlovens § 2 a,
- at "arbejdsgiveres pensionsbidrag efter de nuværende løn- og arbejdsforhold er en så sædvanlig og naturlig del af en arbejdsaftale og det samlede arbejdsvederlag, at det må anses for at indgå i funktionærens løn" (jf. U 1994.907/2 H),
- at sagsøgers fratrædelsesgodtgørelse i medfør af funktionærlovens § 2 a skal tillægges et beløb svarende til arbejdsgivers pensionsbidrag,

- at sagsøgte pensionsbidrag til sagsøger udgør 15% af lønnen, jf. ansættelsesaftalens punkt 7,
- at det er muligt beløbsmæssigt at fastsætte det månedlige pensionsbidrag, ligesom sagsøgte hver måned har bogført og indbetalt 15% af sagsøgers pensionsgivende løn til finansministeriet,
- at det følgelig ikke er afgørende, at sagsøgers pensionsbidrag ikke løbende er indbetalt på en konto tilhørende sagsøger,
- at den eneste reelle forskel mellem sagsøgers pension og pensionsordningen i U 1994.907 HD er, at staten (sagsøgte) har valgt at indbetale beløbet til sig selv (selvforsikring),
- at det ikke er korrekt ..., at indbetalingsprocenten er afhængig af lønramme og skalatrin, idet der afregnes 15% for alle,
- at pensionens størrelse ikke er uden nær sammenhæng med de skete indbetalinger, idet størrelsen blandt andet afhænger af, hvor mange år man har været ansat,
- at det er muligt på ethvert tidspunkt under/efter ansættelsen at opgøre værdien af den enkeltes pensionsordning. Det fremgår blandt andet af tabeller på STK's hjemmeside (www.stk.dk),
- at der uanset om de for sagsøger indbetalte pensionsbidrag kan individualiseres eller ej er tale om bidrag/ydelser, som udgør en del af det samlede arbejdsvederlag og dermed indgår i sagsøgers løn, hvorfor der ikke er hjemmel til fratække beløbet ved beregning af fratrædelsesgodtgørelsen,
- at man ved opgørelsen af "lønnen" i relation til funktionærlovens § 2 a ligeledes indregner f.eks. arbejdsgiverbetalte præmier vedrørende forskellige forsikringsydelser (eksempelvis gruppeliv og sundhedsforsikring) selvom disse præmieindbetalinger ikke hos forsikringsselskaberne er individualiseret, idet de indgår i en samlet pulje,
- at ansættelsesaftalens punkt 7 ... har medført en sådan uklarhed i relation til nærværende tvist, at det i medfør af almindelige kontraktlige fortolkningsregler må komme sagsøgte bevismæssigt til skade, at det er angivet, at sagsøgte pensionsbidrag udgør 15% af lønnen,

at der følgelig ikke er belæg for at holde betalte pensionsbidrag vedrørende sagsøger/sagsøgers løn udenfor beregning af fratrædelsesgodtgørelsen i medfør funktionærs § 2 a.

..."

Forsvarets Personeltjeneste har i alt væsentligt procederet i overensstemmelse med påstandsdokument af 25. januar 2006, der er sålydende:

"...

Sagsøgeren blev ved ansættelsesbrev af 28. juni 2002 ansat som kontorfunktionær i forsvaret med arbejdsplads [redacted]. Da sagsøgeren blev ansat som funktionær inden for forsvaret, blev han automatisk omfattet af reglerne i lov om pensionering af civilt personel mv. i forsvaret.

Sagsøgeren er ikke omfattet af en overenskomst eller aftale, som berettiger ham til pension, hvortil staten har ydet tilskud som bidrag til pensionskasse, forsikring, opsparing eller lignende. Sagsøgeren er omfattet af lov nr. 82 af 12. marts 1970 om pensionering af civilt personel mv. i forsvaret (civilarbejderloven), som i § 2, stk. 1, direkte henviser til kapitel 2-8 i lov om tjenestemandspension.

Det gøres på sagsøgtes og biintervenientens vegne gældende, at værdien af appellants tjenestemandspension, herunder en tjenestemandslignende pension, ikke skal indgå ved beregningen af en eventuel fratrædelsesgodtgørelse i henhold til funktionærlovens § 2 a.

Herunder gøres det gældende, at en tjenestemandspensionsordning ikke kan sidestilles med en forsikringsmæssig pensionsordning. Værdien af tjenestemandspensionen er ikke et gode, der kan individualiseres og opgøres til et bestemt beløb, der udgør en del af den udbetalte løn.

Det er fastslået ved Højesterets dom trykt i UfR 1994, side 907 H, at et pensionsbidrag i henhold til en pensionsopsparingsoverenskomst, hvorefter arbejdsgiveren til et pengeinstitut skal indbetale pensionsbidrag på en konto, som tilhører den ansatte, er en så sædvanlig og naturlig del af en arbejdsaftale og af det samlede arbejdsvederlag, at det må anses for at indgå i funktionærens løn. Beløbet skulle derfor indgå i beregning af fratrædelsesgodtgørelsen efter § 2 a.

Dommen tager imidlertid ikke stilling til, hvorvidt der ved tilkendelse af godtgørelse efter funktionærlovens § 2 a til ansatte, der har en tjenestemandspensionsordning (tilsagnspensionsordning), bør tillægges et fiktivt bidrag svarende til 1, 2 eller 3 måneders pensionsalderoptjening.

Der er efter biintervenientens opfattelse afgørende forskelle mellem en tjenestemand(s lignende) pensionsordning og en almindelig forsikringsbaseret pensionsordning.

For det første har den enkelte medarbejder ikke ved en tjenestemandspensionsordning som ved en overenskomstbaseret ordning en pensionsopsparingskonto, der individualiserer arbejdsgeberens bidrag. Således indbetaler sagsøgte 15% af sagsøgerens pensionsgivende løn til Finansministeriet. Indbetalingerne sker samlet uden individualisering af beløb til de enkelte pensionsberettigede medlemmer, men afhængigt af hvilken lønramme og skalatrin medarbejderen har.

Angivelsen på ansættelsesbrevet ... af tjenestemandspensionsbidraget er blot en anslået værdi af pensionsordningen og dækkede ikke over den reelle omkostning til og værdi af tjenestemandspensionen.

For det andet er tjenestemandspensionsordninger, herunder den foreliggende tjenestemandslignende pensionsordning, væsentligt anderledes end overenskomstbaserede pensionsordninger, idet pensionens størrelse er uafhængig af foretagne indbetalinger. Tjenestemandspensionens størrelse er afhængig af den lønmæssige placering og pensionsalderen på fratrædelsestidspunktet, jf. tjenestemandspensionslovens §§ 5 og 6, og for sagsøgerens vedkommende tillige § 2, stk. 2, i lov om pensionering af civilt personel mv. i forsvaret.

Der er derfor ikke ved denne pensionstype den nære sammenhæng mellem pensionsindbetalingen og pensionens størrelse som ved overenskomstmæssigt baserede pensionsordninger, hvor hver enkelt pensionsindbetaling måned for måned forøger den pension, der senere udbetales.

De fastsatte 15% har ingen aktuarmæssig baggrund, men er fastsat som en ren adfærdsregulering for myndighederne, således at det ikke måtte være billigere at ansætte en tjenestemand end en overenskomstansat. Der skulle således være en balance mellem den myndighed, der valgte at ansætte overenskomstansatte, og den myndighed, der valgte at ansætte tjenestemænd.

Tjenestemandspensionen er dermed ikke et gode, som på samme måde som en overenskomstmæssig baseret ordning kan individualiseres og opgøres til et bestemt beløb, der udgør en del af den udbetalte løn.

Til belysning af bidragets fiktive karakter kan oplyses, at der i forbindelse med situationer, hvor staten skal betale pension til tjenestemænd, der er overgået til ansættelse uden for staten, er anvendt vidt forskellige løsninger med hensyn til bidragets størrelse:

- Ved kommunaliseringen af folkeskolen i 1993 var det en del af det politiske forlig, at staten hæfter for folkeskolelærernes pension, uden at de enkelte kommuner skal betale bidrag. I stedet skete der en delvis kommunal medfinansiering gennem en reduktion af bloktilskuddet over en årrække.
- For statstjenestemænd, der overgik til Tele Danmark AC, betalte Tele Danmark i 1994 et éngangsbeløb til staten, der betød, at bidraget kunne fastsættes til 0.
- For statstjenestemænd, der overgik til Post Danmark A/S betalte Post Danmark et éngangsbeløb, der reducerede det årlige bidrag til 12 pct.

Virkningen af udbetaling af fratrædelsesgodtgørelse kunne i stedet være, at pensionsalderen blev forøget med 3 måneder. Der er imidlertid ikke hjemmel til en sådan pensionsaldersforhøjelse. I øvrigt en sådan pensionsaldersforøgelse blive fordelt meget vilkårligt, idet pensionsalder opgøres i hele år. Således ville en medarbejder med f.eks. 12 år og 9 måneders pensionsalder pludselig ville få 13 års pensionsalder, medens en medarbejder med f.eks. 12 år og 6 måneders optjent pensionsalder ikke ville få glæde af den yderligere pensionsaldersoptjening, da dennes pensionsalder fortsat efterfølgende ville være 12 år.

..."

Landsrettens begrundelse og resultat

██████████ blev ansat som civilarbejder ved forsvaret i 1970 og er derfor omfattet af civilarbejderloven.

Størrelsen af ██████████ pension efter civilarbejderloven er ikke baseret på størrelsen af indbetalte bidrag, men er beregnet ud fra hans pensionsalder og løn på fratrædelsestidspunktet.

Den månedlige bogføring hos arbejdsgiveren af en indbetaling til Finansministeriet af et beløb svarende til 15% af ██████████ løn var således ikke et beløb, der tilkom ██████████. Der er derfor ikke grundlag for at anse dette beløb for en del af ██████████ løn med den virkning, at det skal indgå

ved beregning af hans fratrædelsesgodtgørelse efter funktionærlovens § 2 a. Den omstændighed, at de 15% er omtalt som pensionsbidrag i [REDACTED] ansættelsesbrev fra 2002, og det af [REDACTED] i øvrigt anførte kan ikke føre til andet resultat, hvorfor Forsvarets Personeltjeneste frifindes.

Efter sagens udfald skal sagsøger betale sagsomkostninger til dækning af sagsøgte's advokatombkostninger. Beløbet fastsættes efter sagens karakter og omfang og forrentes efter rentelovens § 8 a.

T h i k e n d e s f o r r e t :

Forsvarets Personeltjeneste frifindes.

Sagsøger, HK/Danmark som mandatar for [REDACTED], skal inden 14 dage betale sagsomkostninger til sagsøgte, Forsvarets Personeltjeneste, med 30.000 kr. Beløbet forrentes efter renteloven.

(Sign.)

Udskriftens rigtighed bekræftes. Østre Landsrets kontor, den - 8 MRS. 2006

P.j.v.

Flemming Nymann
Kontorfuldmægtig